

ARMON JÄRJESTYS ELI PYHITYKSEN TIE

Pekka Ervastin esitelmä 15.2.1931

Armon järjestys, josta puhutaan kristillisissä dogmeissa eli uskonto-opissa – ja jota merkillistä kyllä nimitetään myöskin autuuden järjestykseksi – lienee tuiki tuntematon käsite useimmille kristityille käytännössä. Eivät läheskään kaikki uskovaiset kristityt, ainakaan nyt suuret joukot, jotka ovat oppineet kristinuskonsa kansakouluissa ja sitten kirkoissa, ole varmaankaan kuulleet mitään armon järjestyksestä. Eivät ne ole kuulleet, että heidän jumalansa, niinkuin nimenomaan sanotaan dogmatiikassa, on myöskin järjestyksen jumala – ja järjestyksen jumala juuri uskon ja autuuden asioissa. Tämä on arvatenkin sangen tuntematonta useimmille kristityille. Heidän mielestään usko on jotakin niin yksinkertaista ja lapsellista; puhutaanhan aina lapsen uskosta. Heidän mielestään usko on sitä mitä se on. Usko on sitä, että uskoo koko siihen kristilliseen oppiin, jota kirkko esittää; että uskoo Jumalan armoon kylläkin, mutta ei suinkaan minkäänlaisessa juhlallisessa, kuka ties vähän melkein teatraalisessa järjestyksessä, vaan aivan yksinkertaisella tavalla. Uskohan ei voi olla muuten uskoa. Jos sitä on, niin sitä usko on ja siitä ei mihinkään pääse se, joka uskoo ja joka ei usko. Mitään sen kummempia määritelmiä, asteita siinä uskossa ei ehkä ole. – Niin ajattelevat ja tuntevat uskovaiset kristityt yleensä ja sentähden kristittyjen kesken myöskin tämä usko muodostuu niin dogmaattiseksi asiaksi, että se sisältää itsessään joitakin määrättyitä uskonkappaleita, määrättyitä asioita, joihin pitää uskoa. Ja koska nämä asiat eri kirkoissa ja lahkoissa voivat olla sangen eri vivahteisia, joskin niissä on myöskin yhteistä, niin päästään siihen lopputulokseen, että lahkoja voi syntyä ja uusia uskon muotoja kuinka paljon tahansa. Jokainen ihminen, joka luulee keksineensä uskon oikean sisällön, perustaa pienen lahkon. Se

käy protestanttisessa maailmassa helpommin, mutta katolisessa se ei käy niin helposti, sillä heidän mielestään ei voi olla mitään muuta kirkkoa kuin katolinen kirkko, jonka ulkopuolella ei voi olla mitään pelastusta. Se, että on ulkopuolella, merkitsee että on tuominut itsensä kadotukseen. Sentähden katolisessa maailmassa ollaan hyvin arkoja lahkojen muodostamisessa. Sittenkin on niitä syntynyt ja kreikkalais-katolisessa maailmassa on hyvin voimakkaita eri vivahduksia. Mutta uskaltaisn sanoa, että nämä lahkot kreikkalais-katolisessa kirkossa, siis Venäjän puolella, ovat tähdänneet pyhempään ja alkuperäisempään elämänmuotoon, ei niin paljon eroavaisuudessa opeissa, vaan että ne ihmiset, jotka ovat lahkon perustaneet ovat koettaneet syvällisemmin ja kristillisemmin elää kristillistä elämää. Sitävastoin juuri protestanttisessa maailmassa on puhuttu siitä, kuinka itse usko ainoastaan merkitsee jotakin – yksityisen kristityn teot eivät merkitse mitään Jumalan edessä, niinkuin ne merkitsevät katolisessa kirkossa. Sentähden protestanttisessa maailmassa emme huomaakaan, että olisi syntynyt lahkoja niin paljon sen nojalla, että ihmiset olisivat tahtoneet koettaa elää syvempää ja pyhempää elämää – on tietysti niitäkin, heränneitä ja pietistejä. Protestanttisessa maailmassa on enemmän syntynyt lahkoja juuri sen nojalla, että jotkut ihmiset ovat mielestään olleet huomaavinaan, että kirkon usko oli – jos ei väärä, niin ainakin evankeliumista poikkeava jossakin suhteessa; ja sentähden on tämän oikeaksi havaitun uuden uskonkappaleen nojalla sitten perustettu lahko. Sentähden on protestanttisessa maailmassa sangen monta lahkoa, ja ne eivät kilvoittele pyhässä elämässä, vaan enemmän juuri uskon sisällön ja maailmankatsomuksen muodostamisessa. Lopultahan voivat lahkot joutua siihen niinkuin entinen mummo, joka sanoi että „ei hän ole oikein niin varma niistä sisarista ja veljistä, jotka heidän seurakuntaansa kuuluvat, tulevatko he saamaan ijankaikkisen autuuden; kyllä ijankaikkinen kadotuskin on heitä yhtä lähellä. Mutta hän ei ole varma muista kuin

itsestään ja miehestään – ja ei hän miehestäänkään ole aivan varma.“ Siis tällä tavalla on uskonnollisten ihmisten huomaamatta usko muodostunut melkein leikilliseksi asiaksi. Eivät ne itse, jotka ovat vakavissaan, sitä älyä, mutta syrjästä katsoja voi ajatella, että usko on mennyt pitkän matkan syrjään, tehnyt arveluttavan syrjähyppäyksen. Sentähden on aivan luonnollista että tuleva uskonpuhdistus, jota meidän kristikuntamme kipeästi kaipaa, on myöskin ottava erikoisesti puhdistaakseen tätä käsitystä itse uskon elämästä ja ottava uudestaan käytäntöön ja panee suurempaa huomiota juuri siihen seikkaan jota dogmatikassa sanotaan armon eli autuuden järjestykseksi ja jossa oikeastaan tehdään selkoa siitä, millä tavalla usko elää ihmisessä, syntyy ja kehittyy ja kuinka uskon elämä on nimenomaan juuri kehittyvä asia, ei paikallaan pysyvä ja yhdentekevä seikka, vaan erittäin tärkeä elämä, joka alituisesti kehittyy. Tietysti emme osaa sanoa näin edeltäkäsinkin tuleeko tämä uskonpuhdistus aivankuin asettamaan jokaisen kristityn eteen tuon vaatimuksen, että hänen täytyy uskoa ja elää oikealla tavalla. Sitä me emme voi sanoa, sillä nämä kaikki henkiset asiat ovat siksi paljon vapaan ihmisen asioita, että niiden suhteen ei voi asettaa vaatimuksia. Niitä ei voi asettaa vaatimuksiksi yhdellekään ihmiselle. Mutta kun tulevassa uskonpuhdistuksessa tullaan olemaan täysin tietoisia siitä, mitä usko ja sen elämä on ja tullaan tämä esittämään kaikille ihmisille uskonopetuksessa, niin silloin on sentään suurempi mahdollisuus useamman yksilön valita itselleen oikea asenne elämän suhteen, kuin on nyt, jolloin usko on jätetty niin pimeäksi, melkein älyttömäksi ja järjettömäksi asiaksi, että ajatteleva ihminen ei voi ottaa sitä vastaan. Ajatteleva ihminen nousee järjessään heti vastarintaan ja sanoo: „selittäkää minulle.“

Ja luonnollista on, että mitään järkeen käypää selitystä ei voida antaa niin kauvan kuin vakuutetaan että ijankaikkinen kadotus on olemassa. Sillä jos se on olemassa, silloin näkee

jokainen ajatteleva ihminen, että kaikki on aivan turhaa. Sillä niin hirmuinen perkele hallitsee tätä ihmiskuntaa, että olisi ihmiselle alentavaa mukautua semmoisen pahan hengen vaatimukseen missään suhteessa. Sillä ihmisarvo sanoisi: „minä olen mieluummin noiden miljoonien kanssa ijankaikkisessa kadotuksessa, kuin menisin niin harvojen ihmisten kanssa ijankaikkiseen autuuteen, jotka voivat sydämessään ja järjessään hyväksyä jumalan, joka on voinut valmistaa ijankaikkisen kadotuksen. Tämä on niin väärin inhimilliselle tunteelle, että jokaisen ihmisen pitäisi näin ajatella ja antaa omantuntonsa, järkensä ja sydämensä sanoa: „ei näin saata olla. Sillä eihän elävä Jumala voi olla huonompi kuin ihminen. Eihän se silloin ansaitsisi Jumalan nimeä ja silloin on turha mihinkään semmoiseen uskoa.“ Mutta kun ihminen ajattelevana olentona aivan ennakoita, a priori, ymmärtää, että itse elämän, Jumalan täytyy olla kuvaamattoman paljon korkeampi ja suurempi kuin paras inhimillinen sydän, kirkkain inhimillinen järki, nerokkain inhimillinen ajatus, silloin hän, ihminen, on valmis uskomaan sellaiseen Jumalaan, ja valmis kuuntelemaan mitä niillä on sanottavaa, jotka mahdollisesti tietävät jotain tuosta Jumalasta. Hän on valmis kuulemaan mitä semmoinen ihminen kuin Jeesus Kristus on sanonut, mitä semmoiset ihmiset kuin Buddha, Zarathustra, Laotse, Konfutse . . . ovat sanoneet. Hän on valmis mielellään kuulemaan, sillä hän arvaa, että jos he ovat jotain tienneet Jumalasta, niin se tieto nousee paljon korkeammalle niitä ahtaita käsityksiä, joita hänelle on lapsuudesta saakka syötetty; kaikkea Jumalan mataluudesta, ilkeämielisyydestä . . . Kaikkien niiden käsitysten yläpuolelle nousee todellinen käsitys Jumalasta, joka ken ties' on ollut noilla viisailla olennoilla. Sentähden semmoinen ajatteleva ihminen ei etukäteen vastusta sitä ajatusta että oikea, todellinen usko tuohon suureen ihmeelliseen Jumalaan – että se ihmisessä syntyy ja kehittyy; että se on elämä, jossa ihminen voi edistyä. Se ei ole ollenkaan vastenmielinen ja vieras, semmoinen ajatus, vaan se

näyttää hänelle, että koko asia on niin vakava, ylevä ja niin pyhä, että sitä ei voikaan lähestyä noin vain ensimmäisen lahkon portin kautta. Ja hänen onkin, semmoisen ihmisen, helppo silloin ymmärtää mikä salaisuus, tai paremmin sanoen totuus, oikeasta elämästä ilmenee näidenkin kristillisten dogmaattisten oppien, armon järjestyksen oppien takana. Hänen on helpompi sitä ymmärtää kun hän tutustuu toisiin uskontoihin ja saa kuulla mitenkä asiat ovat olleet ennen. Hän on ymmärtänyt, niinkuin viime kerralla puhuttiin, että armo on semmoinen sana, jota on kovasti väärin käsitetty, tai paremmin sanoen „armo“ on alkukielessä ollut sana, jota on väärin käännetty ja käsitetty. Se armo ei ole mitään tyrannin suomaa armahdusta jollekin rikoksentekijälle, vaan armo on vain se maailmankaikkeudessa piilevä autuus, onni, harmonia, jota jokainen ihminen kaipaa ja josta jokainen ihminen kutsutaan tulemaan osalliseksi. Uskonto ei ole mitään muuta oikeastaan kuin sitä, että huudetaan ihmisille: „Teidän ei tarvitse elää pimeydessä ja kärsiä näitä kaikkia kärsimyksiä tietämättä mitä ne ovat, sillä te voitte vapautua ja tulla vapaiksi sekä kaikista kärsimyksistä, että kaikesta tietämättömyydestä. Te voitte ne kärsimykset voittaa sillä tavalla, että tiedätte mitä ne kärsimykset ovat, mistä ne tulevat ja mikä on niiden sisältö ja tarkoitus. Kun te otatte oikean asenteen kaikkiin kärsimyksiin niin te huomaatte, että voitte säilyttää sisäisen autuuden, onnen – keskellä kaikkia kärsimyksiä.“ – Uskonto on oikeastaan sitä, että ihmiselle tarjotaan ijankaikkinen onni ja autuus; ja se onni on otettavissa. Mutta se ei ole otettavissa ilman muuta, vaan siten, että ihminen sitä etsii ja kaipaa. Sitten hän voi sen saada ja silloin hän on elämän voittanut. Sitähän uskonnot aina ovat ihmisille tarjonneet – nimittäin alkuperäisissä suurissa personalisuuksissa. Myöhemmin sitten on uskonnoissa unohdettu joka taholla, mitä oikeastaan uskonto on ollut. On unohdettu ja on ruvettu palvomaan ulkonaisia jumalia – ulkonaista paholaista. – Jos menemme takaisin vanhoihin aikoihin, aikaan ennen

Kristusta, voimme selvästi huomata suuren eron siinä menettelytavassa, mikä oli uskonnoilla silloin ennen ja siinä, mikä uskonnoilla on voinut olla jo Buddhan jälkeen, mutta ennen kaikkea Jeesuksen jälkeen.

Huomaamme kuinka ennen uskonnot aina kääntyivät suurten joukkojen puoleen jollakin helppotajuisemmalla ja vähän toisenlaisella opetuksella ja kuinka he sitten säilyttivät jonkunlaisista esoterisempaa, okkultisempaa oppia määrätuille piireille: opetuslapsille, munkeille, papeille. Tämä oli silmiinpistävää, jotavastoin meidän täytyy huomata, että Buddha, samoin kuin Jeesus Kristus, kääntyi kaikkien ihmisten puoleen ja kutsui kaikkia onneen ja autuuteen. Hän, Buddha ja suuremmassa määrässä Jeesus Kristus, jätti kuin yksilön itsensä päätettäväksi tahtooko hän ottaa vastaan hyvän sanoman, – evankeliumin – ja tahtooko hän uskossa edetä ja edistyä vai tahtooko hän jäädä suuriin joukkoihin ulkopuolella. Ennen ei yksilö sitä voinut suorastaan päättää, vaan hän sai korkeintaan kuulla, että on olemassa viisaita ihmisiä – ja jos sinä tahdot näiden viisasten luo ja tahdot kauheasti kieltää itseäsi ja elää joogina, silloin sinä kyllä voit saavuttaa tietoa, mutta se on äärettömän vaivaloista. Useimmat ihmiset tyytyivät vain siihen, että heidän pyhät miehensä ja pappinsa olivat jonkinlaisia auttajia heille. Erikoistapauksissa he rukoilivat heidän puolestaan jumalia. He rukoilivat jumalia antamaan sadetta ja varjelemaan peltoja niin ettei lumi- ja raesateet turmelisi niitä ja saattoivat auttaa heitä, kun he olivat kuolemaisillaan ja auttaa heitä kuoleman tuollakin puolen. Näin uskoivat suuret joukot ja elivät onnellisina elämäänsä niin kauvan kuin eivät mitään muuta ajatelleet. Jos he rupesivat ajattelemaan niin silloin oli heillä se seikka selvillä, että menivät noiden viisaiden luo, menivät noihin mysteriokouluihin, joita oli esimerkiksi Egyptissä. Mutta nykyään on asia ollut sillä tavalla, että kaikille ihmisille poikkeuksetta sanotaan millä tavalla he voivat vapautua synnistä ja kärsimyksestä; millä

tavalla voivat nousta autuaalliseen elämään ja onneen, ja jokainen saa itse ohjeet Buddhan ja Jeesuksen Kristuksen sanoista. Nytemmin ei ole viime aikoina tarjottu autuuden tietä, joka vie autuuteen ja Jumalan tietoon, sillä ei ole ollut tarjoojia, joilla olisi ollut jotain tietoa; ei ole ollut mitään mahdollisuutta. Ainoastaan se tietoisuus on jäänyt jäljelle ihmisille, että pelastus, autuus – kuuluu kaikille ihmisille ja että ihminen saa sitten vapaasti valita tahtooko hän pelastua vai ei. Ainoastaan tämä on jäänyt kuin vanhana muistona ihmiskuntaan ja sentähden näemme, että kristikunnassakin tarjotaan uskoa jokaiselle ja jokainen saa sitten päättää tahtooko hän ottaa sen vastaan vai mennä ijankaikkiseen kadotukseen. Ennen maailmassa ei ollut kysymys kuin siitä, – tahdonko jatkaa tavallista hauskaa ja onnellista ulkonaista elämää vai etsinkö jotain sisäisempää ja korkeampaa totuutta. Siinä ei ollut usko, vaan nyt kun ei ole mitään tietä autuuteen annettavana, on nostettu tuommoinen usko ihmisten eteen: „jos et tahdo ottaa vastaan tätä uskoa, jonka tarjoan, niin joudut ijankaikkiseen kadotukseen.“ Se on kristillinen keksintö; siitä tulee ansio kristikunnalle. Samalla kun se kadotti tietonsa, mysterionsa, – kosmillisen Kristuksen, samalla se myöskin turvautui ainoastaan uhkaan ja pelotukseen. Kun sillä ei ollut mitään annettavana, niin se sanoi: „jos et kannata minua, jos et anna paljon rahaa näille kirkkoille, että voimme niitä ylläpitää, ja luostareille, joissa monet saavat elää – oikeastaan turhanpäiväisesti – niin ijankaikkinen kadotus sinua uhkaa.“ Meidän täytyy tunnustaa, etteivät tietysti ne kirkot, sen ruhtinaat, piispat ja papit ole millään tavalla tästä tietoisia; juuri hehän ovat olleet yksinkertaisia hyviä ihmisiä. Roomalaisen kirkon papit ovat aina olleet hyviä ihmisiä, täynnä sääliä ja rakkautta kaikkia seurakuntalaisia kohtaan, samoin kuin kreikkalaisen kirkon yksinkertaiset ja usein tyhmät papit. Meidän protestanttiset papit, jotka ovat saaneet yliopistosivistystä, he eivät ole aina olleet niin viattomia ja kilttejä; mutta eivät hekään ole pahaa tarkoittaneet.

Kaikki papit, voidaan sanoa, ovat niin luonnollisen hyviä ihmisiä, kuin ihmiset voivat olla – ja hyvää tarkoittavia. He ovat tietämättömiä ainoastaan; semmoisia, jotka eivät ole tienneet mitä kirkon pitäisi olla ja mitä se oli tarkoitettu alkujaan olemaan, – mitä Jumala on ja totuus. Eihän kirkko langeta tuomioonsa eläviä ihmisiä, vaan se arvostelee ankarasti menneen – ja nykyajan ilmiöitä. Ehkä nykyään – ja varmaan nyt elämme jo semmoisessa ajassa, että paljon aletaan ajatella. En usko että ainakaan paavi meidän aikanamme voisi enää sanoa kardinaaleilleen nauraen, niinkuin eräs keskiaikainen paavi: „Voi, kuinka paljon meitä sentään hyödyttää tämä tarina Kristuksesta!“ Niin saattoi lausua joku keskiaikainen paavi. Mutta kyllä me ihmiset olemme aivan kuin ihmiskuntana kristikunnassa paljon kehittyneet ajatuksen ja järjen puolesta. Jos nyt joku piispa tai paavi sanoisi noin, niin me emme sitä sietäisi. Meidän henkemme ei sitä sietäisi; se lausuisi ankaran tuomion. Meidän aikamme henki vaatii vilpittömyyttä, todellista uskoa niiltä, jotka ovat etunenässä. Todellista uskoa – tarkoitan siinä merkityksessä kuin yleensä nyt uskoa ymmärretään. Se vaatii papeilta, piispoilta ja paaveilta, että he ovat vilpittömiä siinä uskossa, että Jumala on asettanut heidät tällaiseen hommaan. Mutta kuten sanottu, kun tahdomme ymmärtää tätä uskonelämän kehitystä yksilössä, siis armon eli autuuden järjestystä, silloin on meidän hyvä katsahtaa ensin vanhoihin aikoihin, toisiin uskontoihin, ja paraiten ja kuvaavimmin meitä silloin voi opastaa Intian vanhat uskonnot.

Tuossa meillä on vanha hindulainen uskonto – Veeda-uskonto. Vanhat Veeda-kirjat oli saatu jumalilta; ne oli ilmoituksessa jumalien taholta saatu – niin uskottiin vanhassa Intiassa. Ne sisälsivät totuuden ja viisauden – niin kaikki uskoivat. Mutta sitten oli ainoastaan joukko, brahmana-kasti, joka ollenkaan sai niitä kirjoja tutkia – niinkuin oli myöskin keskiajalla täällä Europassa, jolloin raamattua ei annettu kenen käsiin tahansa; se olikin vain kreikan- ja latinankielellä, joten sitä

ei voinutkaan kuka tahansa lukea – sitä sai lukea vain papit. Mutta vanhassa Intiassa, jossa ei ollut liioin mitään kirjapainotaitoa vaan kirjatkin kopioitiin, – siellä eivät saaneet muut, kuin brahmana-kastiin kuuluvat lukea näitä kirjoja, Veeda-kirjoja. Mutta ei niitäkään brahmana saanut ilman muuta käsiinsä. Hänen täytyi erikoisesti valmistaa itseään ennenkuin hän sai sen vihkimyksen, että sai käsiinsä pyhät kirjat lukeakseen. Hänen täytyi läpikäydä aivan määrätyn psyykillisen kehityksen. – Ja kun me nyt luemme siitä Vedanta-filosofian yhteydessä, jossa näitä asioita selitetään, niin silloin me ymmärrämme mitä tuo on ollut. Varsinkin me, jotka olemme teosofisia tutkijoita, totuudenetsijöitä, ymmärrämme mielestämme äärettömän hyvin mitä nuo ehdot olivat, jotka asetettiin sille, joka tahtoi lähestyä pyhiä kirjoja.

Brahmanien kesken puhuttiin neljästä askeleesta, joita täytyi ottaa sen, joka tahtoi päästä pyhiä kirjoja lukemaan. Ne, neljä askelta, olivat nimeltään: Viveka, Vairagya, Shatsampatti ja Mumuksha. Nyt nuoren brahmanan päästyään semmoiseen ikään, että hän voi siihen antautua, piti ensinnäkin kehittää itsessään – tai paremmin sanoen kohtalon puolesta saavuttaa se kyky, jota sanotaan Vivekaksi, joka merkitsee eroittamiskykyä. Ja se merkitsi, että nuoren brahmanan piti syvästi sisässään tuntea ja myöskin järjessään ymmärtää, kuinka kaikki tässä elämässä oli katoavaista; näkyväisessä elämässä oli aivan kuin ohimenevää, haihtuvaa – semmoista, ettei sille voinut mitään suurempaa arvoa antaa. Brahmanan piti tuntea, että oli olemassa näkyväinen eli katoavainen elämä, jossa vallitsi maja – harha. Ei olisi mitään tässä näkyväisessä elämässä ellei olisi sitä harhaa, joka tämän kaiken saa aikaan. Hänen, nuoren brahmanan, piti ymmärtää ja tuntea, että kaikki oli tyhjää, turhaa, katoavaista ja ohimenevää, ja samalla hänen piti myöskin tuntea ja järjellään ymmärtää, että tämän kaiken takana oli olemassa todellisuus; tämän kaiken takana oli jotakin pysyvää, katoamatonta ja ikuista, jota ei

saanut sekoittaa ollenkaan niihin harhailmiöihin. Hänen piti tuntea, aavistaa, Brahmania, Jumalaa; ja sanotaan: „ei ole mitään merkkiä, todistusta, siitä, että ihminen aavistaisi Jumalan olemassaolon, ellei hän näe ja tunne, että kaikki tämä näkyväinen, koko tämä personallinen elämä kaikkine ilmiöineen on katoavaista, epäluotettavaa, ohimenevää –.“ Se oli ainoa merkki, että hän saattoi aavistaa Jumalan olemassaolon, merkki siitä, että Jumala on. Juuri sentähden hän näki, että mitään muuta ei ole. Hänen piti nähdä, että tämä kaikki, joka häntä ympäröi, ei ollut mitään pysyvää, ja silloin hänen piti samalla ikäänkuin sielunsa silmillä nähdä, että tämän kaiken takana täytyi olla sen Brahman, sen Jumalan, joka oli ainoa todellisuus. Ja kun hän tämän oli ymmärtänyt, saavuttanut Vivekan, silloin hänessä luonnollisesti kehittyi vähitellen Vairagya. Mutta hänen täytyi itsensä seurata sisäisellä katseellaan, että se todella kehittyi. Hän ei saanut heittäytyä minkäänlaiseen tunnelmaan ja ajatuksissaan tyytyä vain katselemaan tuota ikuisesti olevaista. Hän ei saanut heittäytyä mihinkään tunnelmaan, että hän olisi mitään saavuttanut, vaan hänen piti kehittyä ja katsoa, että hänessä kehittyisi Vairagya, välinpitämättömyys koko tätä näkyväistä elämää kohtaan. Hänen tuli tarkoin tutkia omaa sydäntään, sisäistä ihmistään, oliko se missään kiinni: oliko mitään tässä näkyväisessä elämässä, joka häntä niin viehätti, että hän saattoi unohtaa Jumalan. Vasta sitten kun hän oli tutkinut sydäntään ja huomannut, ettei sitä mikään ohimenevä, kuihtuva, viehättänyt, – vasta silloin hänessä heräsi tuo Vairagya, tuo kyky seistä lujana kaiken katoavaisuuden edessä, mielessä aina Brahma eli Jumala. Ja nyt kun hän oli päässyt tähän kohtaan, ei hän saanut suinkaan pysähtyä siihen, vaan nyt hänen piti todella mennä eteenpäin ja ruveta harjoittamaan itsessään tuota todellisuuden näkemistä: hänen täytyi kehittää vähitellen itsessään kykyä nähdä Jumalaa, sitä todellisuutta, joka oli tämän kaiken katoavaisen takana. Sitävarten hänen piti hankkia itselleen niinsanotun Shatsampatin

eli kuusi hyvettä. Ja nämä kuusi hyvettä, joista me vedantalaisissa kirjoissa luemme ja mitä nimitetään nimillä: shama, dama, uparati, titiksha, shraddha ja samadhana – ne antoivat hänelle moneksi aikaa paljon työtä, paljon sisäistä itsekasvatustyötä. – Vaikka moni ihminen meidänkin kristikunnassamme on itsestään johtunut siihen, että hän on nähnyt Jumalan ja tuntee katoavaisuuden ja vastenmielisyyden tunnetta katoavaisuutta kohtaan ja aavistaa, että Jumala on jotakin katoamatonta, ikuista, joka on aivan toista kuin se suuri illusioni meidän ympärillämme, niin hän on jäänyt siihen tunnelmaan sitten. Hän ei tunne mitään viehätystä tässä elämässä enää. Kaikki on niin kuivaa ja yksitoikkoista hänen mielestään. Hän on ainoastaan hengessään ikäänkuin ikävöinyt vapahtajaa ja sanonut: voi Jumala, mitävar-ten minun täytyy vielä elää –,en osaa mitään tehdä, – enkö saa kuolla! Moni kristitty on tullut tähän kohtaan, että hän niin mielellään tahtoisi päästä Jumalan luo; tahtoisi päästä taivaaseen ja ikuisuuteen Jumalan luo. Siellä saisi hänen sielunsa rauhan. Hän ei ole tiennyt, että hän on vasta tien alkupäässä. Täällä kristikunnassa niin moni harras uskovainen on pysähtynyt tähän kohtaan, koska kukaan ei ole voinut neuvoa. Ehkä hän sitten, kun on nähnyt, ettei siitä mitään ole tullut tässä toivottomassa olemassaolossa, on tyytynyt jokapäiväiseen elämään. Hän ei ole tiennyt, että hän on nyt vasta tien alkupäässä, että nyt alkaa kaikkien niiden hyveiden, kykyjen hankkiminen, – koko se pitkä itsekasvatus, joka on aivan välttämätön, ennenkuin ihminen voi saavuttaa tasapainon autuudessa. – Sentähden vanhassa Intiassa olivat onnellisia ne brahmanat, jotka tiesivät, että seuraava askel oli Shatsampatti eli nuo hyveet. Ensimmäinen, shama jo yksin selittää ihmiselle kaiken. Se on ajatuksen eli mielen hallinta. Nyt nuorelle brahmanalle alkoi se työ, jonka ensimmäinen saavutus oli se, että hän tulee oman ajatuksensa, mielensä herraksi; että hän nyt ajattelee tahi kuuntelee mahdollisesti, mitä jumalat ajattelevat. Mutta hänen aivonsa eivät saa olla kuin

mikäkin majatalo, johon kaikenlaiset matkustajat saavat tulla. Hänen aivonsa eivät saaneet olla kuin mikäkin hylätty linnunpesä, johon haaskalinnutkin tulevatkin tulevat pesimään. Hänen aivonsa eivät saaneet olla mikään paikka huonolle, roskalle ja saastalle. Ei, – hänen aivonsa – niinkuin me nyt voimme sanoa kristikunnassa – täytyivät olla niinkuin pyhän hengen temppelin holvikatto, jonka alla viihtyi ainoastaan hyvät, jalot, kauniit ja puhtaat, jumalalliset ajatukset. Hän itse ei tahtonut muuta ajatella; mikään muu ajatus ei voinut pyytää pääsyä hänen aivoihinsa. Hänen piti tulla oman mielensä, herraksi. Se on ensimmäinen askel. Vasta sitten seuraa dama, toinen askel; että hän hallitsee käytöksensä, puheensa, tekonsa . . . Se on toinen asia. Siihen hän ei kykene, ellei hän hallitse ajatuksiaan. Kuinka ihminen voisi olla rehellisesti ja vilpittömästi puhdas sanoissaan ja teoissaan ellei hän ole sitä ajatuksissaan. Kuinka ihminen voisi olla täynnä rakkautta sanoissaan ja teoissaan ellei hän ole sitä ajatuksissaan. Sentähden vanhassa viisaudessa oli sama, ajatuksien hallinta ensimmäinen, sitten seurasi sitä dama, koko käytöksen hallitseminen, ja seuraavat kuudesta hyveestä olivat semmoisia, jotka kehittivät yhä enemmän hänen lujuttaan. Uparati kehitti semmoista rauhaa, tyyneyttä ja lujutta, että hänen ruumiinsakin vähitellen tuli terveeksi sillä tavalla, että kylmä ja kuuma eivät niin paljoa enää vaikuttaneet siihen. Tämä oli erikoisesti itämainen saavutus. Länsimailla oli tämä myöskin, mutta helpompi se oli itämailla. – Ja samassa hänessä kehittyi titiksha, sanoin kuvaamaton kärsivällisyys kaikkien ihmisten sanoja ja tekoja kohtaan. Ei millään huudoilla ja sanoilla voinut vähimmässäkään määrässä horjuttaa hänen tasapainoaan. Hän ei voinut millään tavalla joutua pois tasapainostaan. Jos hän oli todellinen brahmana, joka kulki sillä valmistavalla tiellä, joka sitten loppupäässä antaisi hänen käteensä pyhät kirjat, niin se oli niin suuri ja ihana saavutus, ettei mikään hänen ympärillään voinut horjuttaa hänen tasapainoaan. Muuten tiedämme

myöskin, että itämailla on kunnioitettu brahmanoita, niitä ihmisiä, jotka pyrkivät henkistä elämää elämään. Ei Buddhakaan olisi voinut kulkea saarnaamassa ympäri, ellei kansaa olisi sillä tavalla valmistettu, että se kunnioitti henkisesti eläviä ihmisiä. Kansat itämailla kunnioittavat niin paljon heitä, että he tervehtivät heitä, eivätkä pilkanneet. Nuoren brahmaanan ei tarvinnut peljätä pilkkaa niin paljon kuin meillä täällä länsimailla. Niin pian kuin ihminen täällä alkaa henkistä elämää, joutuu hän ainakin naurun alaiseksi. Tietysti semmoinen aika menee ohi; tietysti hän lopulta voittaa niin paljon ihmisten kunnioitusta, etteivät ne enää häntä pilkkaa. Jos kukaan alkaa jotain henkistä elämää, niin hän asettuu aivankuin maalitauluksi kaikkien ajattelemattomien ihmisten herjaaville ja pilkkaaville sanoille. – Mutta sitten kun nuori brahmana oli lujittunut sisässään, että hän oli saavuttanut tuon samadhanan, kyvyn pysyä hiljaa mietiskelyssä, rukouksessa; pysyä hiljaa, ajatus suunnattuna yhteen ainoaan asiaan, sanokaamme Jumalaan, – kun hän lopulta oli tullut siihen, että hän sillä tavalla saattoi mietiskellä, silloin, sanotaan vanhassa Intiassa, hänessä heräsi shraddha, usko. Nyt hänessä heräsi usko ja luottamus. Eikä se ollut mitään epäämääristä. Se merkitsi sanasta sanaan: usko ja luottamus opettajiin, että ihmiset ennen häntä olivat voineet päästä tietoon; että hänenkään ponnistuksensa ei ollut turha; hänenkin täytyi joskus päästä Jumalan tuntoon. Se usko heräsi ja varmistui hänessä. Ja kun hän oli luja siinä, silloin hän oli valmis astumaan ikäänkuin brahmanain joukkoon, jotka sitten tutkivat pyhiä kirjoja. Hänet vihittiin todelliseksi brahmanaksi ja hänen käteensä annettiin Veda-kirjat, sangen salaperäiset kirjat, joita hänen tuli tutkia. – Niin oli vanhassa Intiassa – ja jos me ajattelemme Buddhan aikoja, Buddhan työtä, niin me voimme yleisesti sanoa, että samalla tavalla oli Buddhankin – sellaisten kesken selvä järjestys olemassa. Heidän piti ennen kuin he tulivat oikeiksi Buddhan seuraajiksi, munkeiksi, jotka voivat jotain ymmärtää, läpikäydä

muutamia määrättyjä asteita; neljä astetta – nämä samat, mutta eri nimillä. Niinpä buddhalainen nimitti tuota ensimmäistä astetta ----, toista ----, kolmatta ---- ja neljättä ----. Sitten he olivat valmiit. Ensimmäinen merkitsi mielen, manaksen portin avaamista, ja se merkitsi juuri sitä, että ihmisen piti sisäisellä aistillaan eli manaksella, järjellään nähdä, kuinka kaikki oli tyhjää ja kuinka jossain piti olla ainoa todellisuus. Se oli ----, ja Buddhahan oli siinä suhteessa hyvin selväpuheinen ja ankara: „ – kaikki on kärsimystä, kaikki ilmiöt koko olemassaolossa. Ensimmäinen askel on, että huomaat tämän ja astut siitä pois ja että sisäinen aistisi menee auki huomaamaan sitä ääretöntä avaruutta, joka on kaiken takana.“ Sitten tulee ---- eli valmistautuminen tekoihin, joka juuri on sitä, että ennen kuin nuori buddhalainen saattoi ruveta harjoittamaan ja kasvattamaan itseään, niin hänen piti valmistaa sillä tavalla itseään, että hän hengessään kääntyi pois kaikesta tästä kärsimyksen olemassaolosta ja käänsi katseensa vain nirvanaan, siihen autuuteen, joka on olemassa tämän kaiken toisella puolen. Sitten alkoi ---- eli itsensä harjoittaminen kaikissa hyveissä. Meidän ei tarvitse siinä viivähtää, kun muistamme kuinka brahmana harjoitteli shatsampattia, – tietysti buddhalaisessa harjoituksessa eri vivahduksia. Me tahdomme kiiruhtaa jatkamaan kristillistä armon järjestystä. – Kolmas buddhalainen ----, joka välittömästi seuraa edellisiä on sama kuin vanhassa hindu-järjestelmässä –, joka on Intiassa sama kuin pelastuksen kaipuu. Sentähden tämä on buddhalaisessa – kuin koko sielua täyttävä pelastuksen kaiho päästä pois tästä kaikesta harhasta ja päästä nirvanaan. Sekä vanhassa hindulaisessa, että buddhalaisessa järjestelmässä oli opetuslapsi valmis – eli semmoinen, joka saatettiin vihkiä. Hänet vihittiin, ja se merkitsi, että hän sai lukea pyhiä kirjoja. Buddhalaisessa – se merkitsi, että hän oli täysi veli munkistossa.